

Dette er en kronik. Den udtrykker skribentens eller skribenternes holdning. Klik [her](#), hvis du ønsker at sende et debatindlæg til Berlingske.

[KRONIKKER](#)

Sen skolestart? – Ja, måske...

Udfordringen er, at et barns alder ved skolestart er uløseligt forbundet til andre mekanismer, som også kan påvirke eksempelvis testresultater. Der er, så vidt vi ved, intet videnskabeligt studie, der har klarlagt, hvorvidt udskudt skolestart påvirker et barns udvikling positivt.

Modelfoto: Scanpix

KRONIK

Oprettet d. 15. december 2015 kl. 22:20

[Del denne artikel](#)

Hvornår bør børn starte skole? Det er et spørgsmål, som har fået en del opmærksomhed i løbet af den seneste tid.

»Børn har bedst af at starte sent i skole« og »Børn får ingen varig fordel af at starte sent i skole« er to eksempler på overskrifter, der har floreret.

Begge udsagn er dog blottet for nuancer, og de modstridende konklusioner er sandsynligvis mere forvirrende end oplysende.

Vi er begge forskere og står bag de undersøgelser, som har ligget til grund for de to overskrifter. Da det er en af vores fremmeste opgaver at bidrage til oplysning og ikke forvirring, vil vi her sammenfatte den samlede viden om konsekvenserne af senere skolestart, således at læseren kan drage sine egne konklusioner.

Hvorfor er det et svært spørgsmål?

Når vi belyser den forskningsbaserede viden om senere skolestart, er det nødvendigt først at introducere de metodiske udfordringer, som vores og de øvrige analyser inden for feltet står over for.

Fordelen ved sen skolestart holder ikke i længden

For at kunne undersøge konsekvenserne af senere skolestart bør man sammenligne personer, som på alle andre områder end skolestartsalder er fuldstændig ens.

Her er det selvfølgelig vigtigt at tage højde for, at børn, der begynder i skole på forskellige tidspunkter, adskiller sig på mange områder som f.eks. modenhed. En simpel sammenligning af børn med forskellige skolestartsalde vil primært afspejle de faktorer, der medførte udskudt skolestart, og ikke bringe os nærmere en besvarelse af det egentlige spørgsmål.

Men selv når der tages højde for dette, er det svært at afgøre, hvilke børn der skal danne sammenligningsgrundlag, og på hvilket alderstrin disse børn skal sammenlignes. Udfordringen her er, at et barns alder ved skolestart er uløseligt forbundet til andre mekanismer, som også kan påvirke eksempelvis testresultater, og vurderet adfærd og trivsel.

Et eksempel på dette er en sammenligning af testresultater for et barn, der begyndte i skole rettidigt, med et barn, der startede i skole sent, når begge børn går i 3. klasse. Her vil vi ikke kunne adskille betydningen af senere skolestart for barnets udvikling fra forskellen mellem at være henholdsvis ni og ti år ved sammenligningstidspunktet. Hvis vi derimod sammenligner de to børn, når de begge er ti år, vil vi ikke kunne adskille konsekvenserne af senere skolestart fra forskellen mellem at gå i henholdsvis 3. og 4. klasse.

Vi ved altså ikke, om eventuelle forskelle i testresultater skyldes, at skolestartsalderen påvirker, hvor meget barnet lærer, eller blot at børnene har forskellige forudsætninger, når de tager testen. Fortolkningen bliver yderligere kompliceret af, at aldersfordelingen blandt barnets klassekammerater afhænger af barnets skolestartsalder. Et barn, der begynder sent i skole, vil altid være blandt de ældste i klassen og blive vurderet mere moden, simpelthen fordi barnet bliver sammenlignet med yngre og ikke jævnaldrende børn. Denne problematik gælder for alle aspekter af barnets udvikling og trivsel.

De metodiske udfordringer beskrevet ovenfor gør sig primært gældende, når man undersøger konsekvenserne af senere skolestart i skolealderen og teenageårene. Når man derimod undersøger betydningen af senere skolestart for den samlede uddannelseslængde og indkomst som voksen, er der ikke længere et sammenfald mellem senere skolestart, alder, klassetrin og kammeraters alder. Og det er i denne forbindelse, at grobunden for modstridende overskrifter som »Børn har bedst af at starte sent i skole« og »Børn får ingen varig fordel af at starte sent i skole« opstår.

Sen skolestart giver fagligt forspring

Forskning fra både Norge og England har påvist, at barnets alder på testtidspunktet har indflydelse på testresultaterne. Ældre børn klarer sig i gennemsnit bedre end yngre børn, men hvis man ikke tager højde for dette, synes forskellene at skyldes alder ved skolestart. Der er ikke nogen studier, der kan påvise, at hvis vi sammenligner to børn med samme skolegang og alder, vil barnet, som begyndte skole senere, klare sig bedre fagligt.

Når vi betragter trivsel og hyperaktivitet, viser flere forskningsresultater, at hyperaktivitet hos børn, der starter skole sent, vurderes til at være lavere end hos børn, der ikke begynder skole sent. Men forskningen understreger ligeledes, at vurderet trivsel og hyperaktivitet både afhænger meget af, om man sammenligner børn på forskellige alderstrin eller på forskellige klassetrin, men også om det pågældende barn har yngre eller ældre kammerater og derfor vurderes i forhold til mere eller mindre modne børn. Der er ikke nogen studier, som kan påvise, at hvis vi sammenligner to børn med samme skolegang og alder, vil barnet, som startede i skole senere, trives bedre.

Det er dog entydigt, at børn, som får deres skolestart udskudt, er mere modne ved skolestart end det foregående år. Men her er det vigtigt at holde sig for øje, at et barns udvikling fra seks- til syvårsalderen ikke er et selvstændigt, forskningsbaseret argument for at udskyde skolestart. Børn modnes fra de er seks til syv år. Positive effekter af senere skolestart opstår ikke som nødvendig følge af, at et barn er mere modent som syv-årig end som seks-årig, men derimod hvis manglende modenhed som seks-årig direkte forhindrer barnets indlæring eller trivsel. Desværre er den nuværende viden om dette samspil begrænset.

Derimod er de langsigtede konsekvenser af senere skolestart belyst klarere, fordi der for voksne, som har færdiggjort deres uddannelse, ikke er et sammenfald mellem senere skolestart, alder, klassetrin og kammeraters alder.

Studier fra både Danmark, Sverige og Norge har vist, at senere skolestart enten kun påvirker en samlet uddannelseslængde meget lidt eller sgar slet ikke leder til længere uddannelser.

Der er imidlertid konsekvenser af senere skolestart for indkomst som voksen, da senere skolestart medfører en senere indtræden på arbejdsmarkedet. Den direkte konsekvens af dette er en lavere indkomst i de tidlige voksenår. Selv om nogle grupper faktisk tjener lidt mere i nogle år, når de er mellem 45 og 60 år, kan dette ikke opveje tabet af indkomst tidligere i livet, som senere skolestart medfører.

Alle børn er forskellige. Nogle børn har med sikkerhed ikke behov for en udskudt skolestart, mens andre børn med sikkerhed har dette behov. Endelig er der en betydelig gruppe, som befinder sig i

---

Hvad kan man så bruge de nye forskningsresultater fra SFI, Rockwool Fondens Forskningsenhed og Aarhus Universitet til? Ifølge SFIs undersøgelse vurderer mødre, at børn, der er ældre ved skolestart, har færre hyperaktivitetsproblemer ved syv- og 11-års alderen end de børn, som er yngre ved skolestart. Man bør her gøre sig klart, at vurderinger ikke nødvendigvis afspejler faktiske forskelle i adfærd. De kan også afspejle, at et barn, der begynder senere i skole, bliver vurderet i forhold til yngre og mindre modne kammerater, eller at barnet går på et andet klassetrin end børn, der startede rettidigt i skole.

Der er, så vidt vi ved, intet videnskabeligt studie, der har klarlagt, hvorvidt udskudt skolestart påvirker et barns udvikling positivt. Undersøgelsen fra Rockwool Fondens Forskningsenhed og Aarhus Universitet bidrager heller ikke med konkret viden om den kortsigtede sammenhæng mellem alder ved skolestart og eksempelvis trivsel. Undersøgelsen viser derimod, at udskudt skolestart heller ikke forbedrer samlet fuldført uddannelse og kriminalitetstilbøjelighed i voksenlivet.

Selv om den nuværende viden på området er begrænset, er der således ikke forskningsmæssigt belæg for at anbefale senere skolestart som mål til at forbedre faglighed, trivsel, uddannelseslængde eller indkomst.

LÆS MERE

[SAMFUND](#)

Her har eleverne et gennemsnitligt fravær på 30 skoledage

[SAMFUND](#)

Privatskolernes økonomi halter

[KOMMENTATORER](#)

Send Byggemand Bob ind i klasseværelset

Annonce

NYHEDSVARSEL | ABONNEMENT

Danske Banks egne advokater: Bankledelse risikerer bøde og fængselsstraf

**Finanstilsynet vil undersøge Danske Bank i
gældssag**

Minister er rystet efter bankafsløringer

**Danske Bank skylder tusinder af kunder
penge**

UGENS TAL | ABONNEMENT

»Det kan godt være, at man må erkende, at det her niveau kommer vi til at leve med« – her er eksperternes dom over ugens tal

BUSINESS | ABONNEMENT

Fitness World var på randen af sammenbrud: »Vi har aldrig oplevet noget lignende«

NYHEDER

Blå partier raser: Regeringen har holdt os ude med hemmelige forhandlinger

**Regeringen klar med ny voldtægtslov:
»Flirt og kys tidligere på aftenen« er ikke
samtykke**

OPINION | ABONNEMENT

Jacob Mchangama efter politikeres advarsel: Nu må man stille ét vigtigt spørgsmål

| ABONNEMENT

Nu er Adele ikke alene for tynd. Hun er også for hvid

NYHEDER | ABONNEMENT

Magtskiftet nærmer sig: Her er, hvad vi lærte på første bjergetape i Touren

BUSINESS-UPDATE

Anders Holch kaster penge efter teenagekomet

BUSINESS

Regeringen søsatte kæmpe hælneakke:

Sverige er gået i alarmberedskab: »Det er som under Den Kolde Krig«

De voldelige protester i USA afslører Bidens svaghed

Pernille Harder skifter til engelsk topklub

Cafékongen kæmper sig tilbage efter coronaens hærgen

Ny coronabølge på vej i dansk film

Rapport: Mistanke om drugrape hos kvinder i alle aldersgrupper

Først fik regeringen travlt med at opfylde et løfte om hjælp til naturen – nu er hele projektet udskudt

Her er 11 tegn på, at dit barn er højt begavet

Frederik blev set som et problembarn i skolen. I virkeligheden var han blandt de to procent klogeste på sin alder

Hvert tredje højtbegavede barn bliver stempelt som problembarn i skolen

MEST LÆSTE

1. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)
**Sverige er gået i
alarmberedskab.
»Det er som
under Den Kolde
Krig«**

 [Svensk militær har flyttet flere hundrede soldater til øen Gotland, hvor de er blevet særdeles synlige i gadebilledet. Soldaterne patruljerer flere steder på øen, der ellers normalt ville ligge fredeligt sensommerligt hen.](#)

2. [NYHEDER](#) | [ABONNEMENT](#)
**To klaner fra
Libanon hænger i
Korsør: »Det er
fuldstændig
sindssygt, det**

 [Kvarteret omkring Motalavej i Korsør har længe været belastet af en konflikt i området mellem to rivaliserende familier. Formanden for boligforeningen Bolig Korsør, Ebbe Jens Ahlgren, er frustreret og lettere opgivende.](#)

En blandet bolsjepose af konspirationsteoretikere i København: »Vi er ikke til at stoppe«

 [Demonstrationen blev på Facebook beskrevet som en demonstration mod »maskekrav, tvangsvaccination og handel med børn«.](#)

Løkke optog lyden under sit eget skæbnemøde i Venstre – i 12 sekunder var der stilhed, og så indledte han sin sidste tale

[her parti lige nu og her. Det kan jeg ikke,« sagde Venstres daværende formand på et hovedbestyrelsesmøde i partiet sidste år. Kort efter trak Lars Løkke Rasmussen sig som formand.](#)

5. **BUSINESS**

Regeringens nye prognose: Boligmarkedet går en kold tid i møde

 [Regeringen spår i en ny prognose, at huspriserne vil falde en del resten af året.](#)

6. **AOK | ABONNEMENT**

Han er førende ekspert i menneskers adfærd og kalder os for »naive« og »historieløse«. Men han har et bud på en løsning

 [»Der hersker en konsensus om, at vi skal være ambitiøse. Men når man kigger på forskningen inden for forandringer, står det tydeligt frem, at det ikke er de mest ambitiøse mennesker, tingene lykkes for.«](#)

7. **NYHEDER | ABONNEMENT**

Flere kvinder mistænker drugrape: 50-årige Kirsten vågnede med smerter i underlivet uden at vide hvorfor

 [Kirsten er langt fra den eneste, der er blevet udsat for et formodet drugrape.](#)

8. **NYHEDER | ABONNEMENT**

Coronavirus trækker en hale af lidelser efter sig: De langtidssyge omdefinierer sygdommen

 [Pia Osgaard, 54 år og sygeplejerske, blev syg med covid-19 12. marts. Hun har været igennem et svært sygdomsforløb med bl.a. 14 dage i respirator. Hun mistede også sin far til sygdommen. Et halvt år senere lider hun trods stædig genoptræning af delvist uforklarlige senfølger.](#)

Til forsiden

Grundlagt 1749 af Ernst Henrich Berling

Berlingske Media A/S | Pilestræde 34
DK-1147 København K, Danmark

OM BERLINGSKE

KUNDESERVICE

PRODUKTER

© 2020 Berlingske Media A/S. Alle rettigheder forbeholdes.

